

Motion till riksdagen

1988/89:U551

av Elver Jonsson och Margareta Fogelberg (båda fp)

Utresetillstånd för sovjetiska familjer

Rättigheten att fritt resa till främmande länder tar vi svenskar som en självklarhet. Likaså att flytta till annat land anser vi ska kunna ske utan hinder. För många medborgare i andra länder är detta långt ifrån självklart. För t.ex. sovjetiska judar har detta varit svåra problem under senare år. Ett och annat år har en stor utvandring av judar från Sovjet tillåtits medan det andra år varit ytterst restriktivt.

Den uppmjukning av förhållandet i Sovjet som skett på en rad områden där det gäller öppenhet och kontakter borde ge en grund för en förbättrad situation för de som önskar utvandra från Sovjetunionen. Men fortfarande tycks det vara lång väg kvar innan elementära mänskliga rättigheter tillgodoses på detta område.

Många exempel kan anföras som illustrerar svårigheterna.

En judisk familj, boende i Moskva, har sedan 1982 sökt utresetillstånd.

Ansökningarna har avslagits med motiveringen att en nära släkting inte vill underteckna ett s.k. "financial waiver", ett dokument som den sovjetiska byråkratin kräver för att utfärda utresevisum.

Familjefadern har i sin förtvivlan demonstrerat för familjens sak men då blivit fängslad och slagen. Deras enda önskan – sedan lång tid – är att få utvandra från Sovjet. I detta fallet till Israel.

Att ställa kravet på "financial waiver" såsom villkor för utresevisum strider uppenbart mot de internationella konventioner om medborgerliga och politiska rättigheter, som Sovjetunionen ratificerat. Villkoret strider också mot Helsingforsöverenskommelsen och ESK:s uppföljningsdokument från Belgrad, Madrid och nu senast Wien-konferenserna.

Ovanstående exempel visar på hur angeläget det är att den svenska regeringen aktualiserar frågor kring de mänskliga rättigheterna som vi här har gett exempel på. Det är angeläget att inget tillfälle försummas att Sverige aktivt spelar en roll i människors strävan att få bo och resa dit de önskar.

Den nu så omskrivna öppenheten från sovjetiska högsta ledningen måste följas upp av ett konkret handlande både för att ge trovärdighet åt de sovjetiska deklARATIONERNA men framför allt att leva upp till ingångna avtal. Till detta kommer den djupt mänskliga dimensionen i sådana här frågor och problem.

Hemställan

Mot. 1988/89

U551

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att frågor om utresevisum för familjer som här givits exempel på aktualiseras för den sovjetiska regeringen vid första möjliga kontakt.

Stockholm den 25 januari 1989

Elver Jonsson (fp)

Margareta Fogelberg (fp)